

טיולי קיץ לאירופה

הידעת כי מוסקבה
נמצאת ברשת הטיסות הסילוניות שלנו?
טיסה קבוצתית מיוחדת תמריא לשם ב-
22 לאוגוסט 1965. המחיר הכולל החל
מ-1899 ל"י.

פנה לידיך
סוכן הנסיעות

AUA-AUSTRIAN AIRLINES

תל-אביב, רח' אלנבי 94, טל: 621573/4

התעוררות של רומן הרפתקתי
אך סאטירי בעוד שברומן הסאטירי המ-
סורתי היו הגיבורים נודדים בארץ בין הכ-
פרים והערים; כאן הגודים הם במישור
הסוציאלי, בין המעמדות, בין החוגים השר-
נים.

אבל חיי אליקום אינו מגיע לדרגה
של רומן סאטירי גדול, הן בגלל הגיבור
שאינו מכון די הצורך עלידי המחבר,
הן בגלל התמונה של המציאות החברתית,
שהיא מיקרית מדי ושיטחית מדי.

מי היכה אותו? ישנו קטע בו נשלח
הגיבור לחיפה על-מנת להשיג מאה לירות.
הוא משיג את מאה הלירות, מאחר לאוטר-
בוס, נשאר ללון בחיפה. הוא נקלע בין
שני סיפוסים מן העולם התחתון. הם
מבחינים בכספו, מבקשים אותו שיזמין
אותם למשקה, שילוחה להם כסף ומנסים
למשוך אותו לטיול-לילה.

הוא מתחמק מהם, חוזר למלונג, שם
את כספו מתחת לחולצה ונרדם. בלילה
מגיעים השניים לחדרו. האחד מהם פצוע.
הם הופסים את שתי המיטות הפנויות
בחדר. הגיבור מנסה לא להירדם, על-מנת
לשמור על כספו. אין הוא מצליח. הוא
נרדם.

את ההתעוררות שלו הוא מתאר כך:
"ענה ראיתי גוחן ומתבונן מקרוב בפני
חברו, מישר את הסחבה הלחה שעל מצחו,
ומיטיב את השמכה, כשהוא מושכה על
קצה רגליו המזוקרות ומבצבצות ליד הכר-
תל. הכסף היה מונח על מקומו סמוך
לבטני... שמעתי את עצמי שואל: מי
היכה אותי?"

"חיים הפנה את ראשו לעברי, הביט
בי פרק זמן ממושך, ומשחזר וניפנה לעבר
חברו אמר: אני, כאילו שאלתו מי הש-
תמש בסכונ שלי"

שפתיה של תפוחים

ספרים

תרגום

אחד בדורו

ג'וזפין איש המקצוע (ביוגרפיה של)
הנשיא, מאת ויליאם ס. וייט, תרגום: של
מה גונן, הוצאת עם הספר) אין אדם נכבד
לכתוב היסטוריה של עם עממי, או ביוגר-
פיה של אדם בצורה אובייקטיבית לגמרי.
עצם העובדה שהוא כותב זאת בעזרת
היונים שלו, הראש שלו, המחשבה שלו,
הופכת את הכתיבה שלו לסובייקטיבית.
אבל אין אדם יכול לכתוב היסטוריה או
ביוגרפיה בצורה סובייקטיבית לגמרי, משום
שאו הוא מתעלם מהמציאות, מסלף אותה,
או לפחות משנה אותה.

ויליאם ס. וייט, עיתונאי, כתיב-קונגרס
ראשי לטיימס, ובעל טור המופץ ביותר
מ-160 עיתונים בארצות-הברית, עשה את
הבלתיאפשרי. הוא כתב ביוגרפיה של די-
נשיא ג'ונסון כמעט בלי עובדות, בלי פר-
טים, בלי תיאורי-מאורעות. העובדה היחידה
המופיעה לכל אורך הספר היא עובדת
הערכתו של וייט את נשיא ארצות-הברית.
הינדון בכה. הספר פותח בתיאור הבא:
"עת ניצב לינדון ג'ונסון בתוך המוטס
ההונג על מסלול-האספלט החלק, המיוזם,
של שדה-התעופה, אשר בחשיכה המצטברת
הינו הדבר הבלתיאנושי, העזוב מכל, היררה
ראשת כל באדם שנפל, מאחורי משקפים
עבים, נוצצים, נוכח התאורה שהתקתה כי-
חפזו כדי לצלם רגע היסטורי כאוב זה,
בכה ג'ונסון על קנדי הנשיא, כשם שבכה
על קנדי היידי והרע...
"היו אלה דמעות אמת של צער עמוק...
אבל שעה שעמד הנשיא החדש בתוך ה-
מוטס החונה בדאלאס, פנו מחשבותיו מן
הצער האישי לעבר הפחד וההאגה לגורל

בעל כשרון מדיני מליונה, כמו שכנר דגול
נולד למען כינורו, הרי זה לינדון ג'ונסון."
אחרי תיאור כזה קשה אמנם לדעת מהי
מידת כשרונו של ג'ונסון, אבל בקשר ל-
כשרון של המחבר זה ברור, אין לו.
וייט אינו נושא אף פעם את השם ה-
מפורש של ג'ונסון, מבלי לצרף אליו את
שם התואר שלו: "לינדון ג'ונסון הנמרץ
היה מעביר את ידו על מצחו בתנועה
נמרצת... בכל מקום אותו כשרון נמרץ
שלו לפעל על וצד הטוב ביותר..."
יש לו אפילו הוכחה למרץ של הנשיא:
"וכך, בהיות ראש מטרותיו לחבוש את
פצעי האויב, פתח הנשיא בשורה של פעו-
לות שהיתה אולי הדחופה והנמרצת ב-
יותר שנקט נשיא אי-פעם בתקופת שלום."
אכן נגוד. מיד לאחר מכן הוא מתאר
את הפעולות: "ראשית כל היררה במה
שיוכל לעשות, כדי להקל מעט מעל הגברת
קנדי את אימת הימים הקרובים." הודות
לאנרגיה ולמרץ שלו הוא הצליח לגמור
להקל עליה תוך 24 שעות בלבד: "לעת
סעודה באותו לילה כבר היה ג'ונסון נשיא
זה כ-24 שעות. לעת הזאת כבר הספיק
לעשות הכל למען רווחתה של הגברת
קנדי." איזה זריזות.

יש בספר גם קצת עובדות. למשל ה-
עובדה שנגולה אבן מעל לבו של העם
האמריקאי כשנודע לו שרוצחו של קנדי הוא
סתם איזה פירחח קומוניסטי.

אם ירצה לינדון ג'ונסון להיכנס אי-
פעם להיסטוריה, כדאי לו למצוא לעצמו
ביוגרפים יותר מוכשרים. ואולי זוכה כל
אדם לביוגרף שהוא ראי לו.

מקור

קאנדי בפלמ"ח

חיי אליקום (מאת בנימין תמוז, הוצאת
עם עובד) אליקום הוא גיבור חסר-הכרה,
או תודעה. הוא חי בישראל בתקופת מלח-
מת העולם השנייה. הוא מסתכל בנעשה
סביבו, מבלי להבין בדיוק מה מתרחש,
ומבלי להכיר את עצמו ואת סביבתו.
הוא גיבור שוטה, או חצי שוטה, המשעשע
בתמימותו ובתום לבו.

הספר מתאר את נסיונותיו של הגיבור
למצוא לו מקום-עבודה ועמדה בחיים. כל
פרק מתחיל בשלב חדש בחיים, ומסתיים
בפיטורין או באינו קסטרופה אחרת.

בעזרת המסע על פני מקומות-העבודה
מנסה המחבר לתת, מלבד תמונה של ה-
גיבור, תמונה של ההוי והאנשים של אותה
תקופה, תמונה של השחיתות, הניצול,
השימוש בעמדות ציבוריות ובמאמץ המלחמ-
תי לצרכים פרטיים. כל אלה דרך מבטו
התמים של הגיבור, ומבטו של המספר
המריך אותו.

הספר בנוי במתכונת של רומן-הרפתק-
אות סאטירי, בעוד שברומן הסאטירי המ-
סורתי היו הגיבורים נודדים בארץ בין הכ-
פרים והערים; כאן הגודים הם במישור
הסוציאלי, בין המעמדות, בין החוגים השר-
נים.

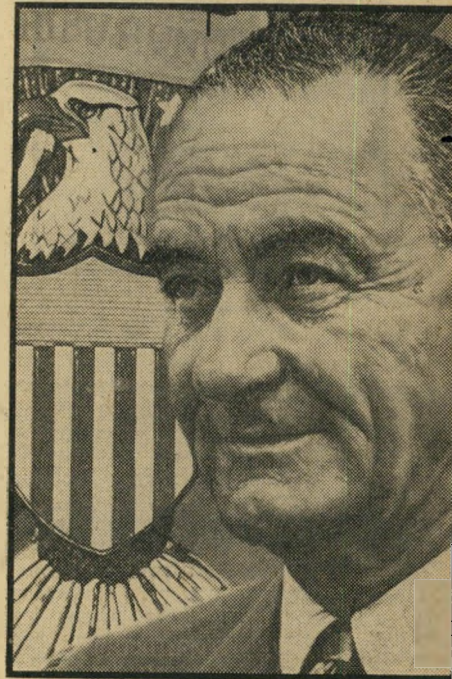
אבל חיי אליקום אינו מגיע לדרגה
של רומן סאטירי גדול, הן בגלל הגיבור
שאינו מכון די הצורך עלידי המחבר,
הן בגלל התמונה של המציאות החברתית,
שהיא מיקרית מדי ושיטחית מדי.

מי היכה אותו? ישנו קטע בו נשלח
הגיבור לחיפה על-מנת להשיג מאה לירות.
הוא משיג את מאה הלירות, מאחר לאוטר-
בוס, נשאר ללון בחיפה. הוא נקלע בין
שני סיפוסים מן העולם התחתון. הם
מבחינים בכספו, מבקשים אותו שיזמין
אותם למשקה, שילוחה להם כסף ומנסים
למשוך אותו לטיול-לילה.

הוא מתחמק מהם, חוזר למלונג, שם
את כספו מתחת לחולצה ונרדם. בלילה
מגיעים השניים לחדרו. האחד מהם פצוע.
הם הופסים את שתי המיטות הפנויות
בחדר. הגיבור מנסה לא להירדם, על-מנת
לשמור על כספו. אין הוא מצליח. הוא
נרדם.

את ההתעוררות שלו הוא מתאר כך:
"ענה ראיתי גוחן ומתבונן מקרוב בפני
חברו, מישר את הסחבה הלחה שעל מצחו,
ומיטיב את השמכה, כשהוא מושכה על
קצה רגליו המזוקרות ומבצבצות ליד הכר-
תל. הכסף היה מונח על מקומו סמוך
לבטני... שמעתי את עצמי שואל: מי
היכה אותי?"

"חיים הפנה את ראשו לעברי, הביט
בי פרק זמן ממושך, ומשחזר וניפנה לעבר
חברו אמר: אני, כאילו שאלתו מי הש-
תמש בסכונ שלי"

לינדון ג'וזפין
הכל לחטן גיאקלין

הרפובליקה. זה מה שקוראים עובדות היס-
טוריות של ביוגרף הבוחן כליות ולב.
בקטע אחר הוא עוד עולה על עצמו:
"על כן התמלא צער למראה מה שעשה
אדם אחד לרעהו, ונוכח מה שעלול הוא
לגרם לאנשים הגונים היושבים במדינה
הגונה; לחייה של אומה כולה העומדת
בפני סכנות כבירות מן החוץ; לצדק, ל-
סובלנות, לרחמים, לאחווה, לסדר, לשלום."
אחרי שהוא מתאר בפרטות כזאת מה ה-
גיש, ועל מה חשב הנשיא, הוא מוסיף:
"על רגשותיו ברגעים אלה לא מסר לינדון
ג'ונסון לאיש, ואולי לא ימסור לעולמים."
איזה מזל.

מרץ נמרץ באד. ויליאם וייט אינו
מתאר רק את ג'ונסון, אלא גם מציא
אותו: "אחד המוחות הפוליטיים הפוריים
ביותר של זמננו" הוא קורא לו, "מוח שכך
מעריכים אותו השופטים הסרייהפניות ה-
מעמיקים-הקור... ואכן עתיד היה להפעיל
למטרה זו אותה תכונה בלתי-מוחשית, ה-
כשרון, והיה המאמץ המוקדש לכך ממושך
ומייגע כאשר יהיה. אם היה פעם אדם